

Slutreplik: Har Moderaterna viljan att visa ledarskap för att ge Sverige stabil el?

Dagens Industri den 11 oktober 2023

Det blir fel redan i ingressen när Fjellner avser att bemöta vår kritik. Det är inte fråga om ett kulturkrig utan handlar om att olika sätt att producera el ger olika effekter på elsystemet som helhet. Till detta fogas påståendet att alla typer av fossilfri elproduktion behövs, vilket inte stämmer – olika slags elproduktion ger olika effekter på elsystemet och på samhället som helhet.

Politiska beslut har destabiliserat elsystemet: planerbar el som stabiliserar elnätet har lagts ned och ersatts av instabil elproduktion, vilket leder till extrem överproduktion vissa tider och brist däremellan. Att invända mot att fortsätta så och riskera att ytterligare förvärra situationen är inte en fråga om kulturkrig utan handlar om optimering av tekniska system.

Fjellner utvecklade tankarna kring den nya politiken i en intervju i SvD (17/9 -23) med orden: "Vi konstaterar att vi behöver bygga ut vindkraft för att få tillräckligt med fossilfri el. Det har du nog inte sett i en moderat propositionstext tidigare." I samma intervju citeras en kommande proposition där det sägs att "Ibland uppstår även en målkonflikt mellan lokal miljöpåverkan och global klimatnytta som måste vägas av och hanteras. I många fall måste klimatnyttan få väga tyngre än idag, vilket innebär att andra intressen kan få stå tillbaka." Vi baserade artikeln på Fjellners uttalanden i media och utgick ifrån att de återspeglade rapportens innehåll.

Fjellner upprepar att "utbygganden av alla fossilfria kraftslag – vattenkraft, vindkraft, solkraft och kärnkraft – måste fortsätta och ske i snabbare takt. Det är knappast att försöka göra vindkraften till huvudnumret. Det är snarare den enda rimliga ståndpunkten för alla som värnar klimatet, svensk konkurrenskraft och rimliga elpriser."

Det är ingen rimlig ståndpunkt att det är klokt att minska tillgången till planerbar energi, där tunga synkrongeneratorer stabiliserar elnätet, och öka andelen icke synkrona generatorer med slumpmässig produktion. Den internationella trenden att bygga vindkraft har nu börjat ifrågasättas på allvar på grund av omfattande tekniska och ekonomiska problem.

Fjellner bemöter inte detta och berör inte heller den närmast förintande kritiken från Riksrevisionen rörande hur fundamentala tekniska aspekter negligerats när det gäller det extremt komplicerade elsystemet. Floskler om att "all fossilfri el behövs" får även denna gång ersätta en tekniskt-ekonomiskt grundad analys. Det som presenterats i media, inklusive den replik som Fjellner presenterat, ger oss bilden att det även denna gång handlar mer om politisk positionering än om att lösa sakfrågan. Om målet vore ett tekniskt väl fungerande, klimatsmart och kostnadseffektivt elsystem skulle mantrat "all el behövs" lysa med sin frånvaro.

Dagen efter Fjellners replik presenterade Polen sitt projekt att bli ett kärnkraftsland, med byggandet av sex stora reaktorer på två platser. Detta är resultatet av en omfattande analys av vad som är bäst för landet, såväl ekonomiskt som beträffande miljö och klimat. Sverige har på alla punkter bättre

förutsättningar än Polen vad gäller att bygga kärnkraft utom en: vilja. Polen har viljan att styra upp sitt elsystem.

Jan Blomgren

Magnus Henrekson

Christian Sandström